

El president és un bon americà?

El periodista Andy Martin és un personatge del tot peculiar. Des de l'any 1978 ha intentat, repetidament i sense èxit, ser senador, governador i, fins i tot, president dels Estats Units. Però, tot i que ho ha provat des de tots els angles –des del republicà, del demòcrata i des de l'independent– mai no ha pogut passar de la fase de primàries. Ara bé, darrerament Martin, candidat perenne, antisemita declarat, s'ha empescat una nova excusa per estar al centre de l'actualitat: empaïtar Barack Obama. És probable que Martin fos un dels primers a adonar-se del gran potencial de l'actual president dels Estats Units, perquè el juliol del 2004, quan feia poques hores que Obama havia fet el famós discurs al Fleet Center de Boston, amb motiu del congrés demòcrata, el periodista va començar a escampar la idea que el senador era musulmà. A partir d'aquí, Martin ja no va deixar de perseguir Obama i d'escampar rumors de tota mena.

Per desmentir que Obama es digués en realitat Mohàmmad, el juny del 2008 el seu equip de la campanya electoral va fer públic un certificat de naixement, amb què demostrava que el candidat demòcrata havia nascut a Hawaii cap a dos quarts de vuit del vespre del 4 d'agost del 1961. Aquest document va ser àmpliament acceptat per polítics i periodistes, i també pel candidat republicà John McCain, que, havent avaluat els arguments, va renunciar a fer d'aquesta qüestió un tema de campanya. Tanmateix, Andy Martin no es va aturar. L'octubre del 2008, en plena recta final de la campanya electoral, va portar l'estat de Hawaii als tribunals, i demanava que el Departament de Salut donés fe que el certificat de naixement de Barack Obama era autèntic. "Vull veure una còpia certificada facilitada per l'estat de Hawaii, no pas una de facilitada per l'estat d'Obama", va dir Martin. Per això aquest polític i periodista és considerat com un dels precursors del moviment *birther*.

Com més va, més gent hi ha que creu que Barack Obama no va néixer als Estats Units i que, per tant, legalment no en podia ser elegit president. Hi ha polítics que ho han portat als tribunals, mentre els demòcrates acusen els republicans de no fer prou per desmentir els rumors.

Certificat de naixement del president Obama, presentat pel seu equip de campanya.

Certificat fals. Els *birthers*, tal com són anomenats pejorativament, són aquells qui creuen i denuncien que el president Obama no ha nascut a Hawaii, en territori dels Estats Units, sinó a Kenya, cosa que, segons l'article segon de la Constitució, no el legitima per a ser elegit president. Tot i la publicació del certificat de naixement, els *birthers* continuen defensant que Barack Obama no és un president

legítim. Quan l'equip d'Obama va penjar el certificat de naixement a la seva pàgina web, els *birthers*, a través de blogs, bustiades electròniques i fòrums d'internet, van posar el crit al cel, tot assegurant que era un document fals, perquè no portava cap signatura ni segell oficials. El fet cert és que aquell document era, efectivament, un certificat facilitat per les autoritats hawaianes, però no era la partida de

naixement original, escrita a mà pel responsable de l'hospital on va néixer Obama.

Això va provocar, fins i tot, que Chiyome Fukino, director del Departament de Salut de Hawaii, hagués de confirmar que als arxius de l'estat hi ha el document original que confirma que Obama va néixer en aquestes illes del Pacífic. Tanmateix, el fet que aquesta partida de naixement original, ara per ara, no hagi estat mostrada públicament no ha ajudat a calmar els rumors. Per això, d'ençà que va esclatar aquesta polèmica, els *birthers* han presentat nombroses demandes davant els tribunals, tot i que la majoria han estat arxivades. Entre aquests denunciants es destaca Alan Lee Keyes, un republicà que els anys 80 va formar part del govern de Ronald Reagan i que ha provat de ser candidat a la presidència quatre vegades. El novembre del 2008, Keyes va presentar una demanda en un tribunal de Califòrnia per exigir que la justícia obligués el president Obama a presentar documentació conloent que demostrés que era un ciutadà nascut als Estats Units.

És remarcable també la demanda presentada per l'advocat Philip J. Berg, un demòcrata considerat com un dels impulsors de la teoria de la conspiració que envolta l'11S. L'any 2004, de fet, Berg va presentar una demanda contra el president George W. Bush i 154 persones més per una suposada complicitat amb els atacs terroristes del setembre del 2001. Posteriorment, l'agost del 2008, Berg va presentar una altra demanda denunciant que el certificat de naixement presentat per Obama era fals i que, en realitat, el president dels Estats Units era nascut a Kenya. Tot i que diversos tribunals han refusat la demanda, les apel·lacions presentades per Berg han anat endavant. És previst que un tribunal d'apel·lació dels estats de Delaware, Nova Jersey i Pennsilvània es pronunciï sobre aquest afer a final del mes d'octubre.

Creixen els dubtes. El problema de tot plegat, com advertia el mes de març proppassat Ben Smith –un dels columnistes destacats del diari *The Politico*–, és el risc que creixi el nombre de persones que creuen que el president Obama no va néi-

El president Barack Obama, amb la seva esposa i les seves filles, durant la primera aparició pública la nit del 4 de novembre del 2008, moments després de guanyar les eleccions.

xer als Estats Units. Lluny de quedar en l'oblit, la insistència dels *birthers* ha fet que aquesta idea, àmpliament considerada com una teoria conspirativa més, hagi crescut sense parar els darrers mesos, sobretot entre les files republicanes. Una enquesta pública feta a principi d'aquest mes d'agost a Virginia va mostrar que només un 32% dels votants republicans d'aquell estat pensaven que Obama hagués nascut a Hawaii. Un mes abans, una altra consulta feta a l'àmbit nacional, aquesta vegada privada, mostrava que un 11% dels nord-americans creien que el seu president no va néixer als Estats Units, i un 12% no n'estava del tot segur.

Mentrestant, el debat s'ha centrat en l'actitud presa pels republicans vers aquests rumors. Mentre la majoria dels membres del Partit República consideren que tot plegat és una distracció dels veritables problemes que pateix el país i que s'hi hauria de girar full, alguns congressistes republicans han donat suport a la proposta d'emprendre

accions legals per tal d'obligar Obama a demostrar la seva ciutadania, a més de fer canvis en la llei per a evitar que aquesta situació es repeteixi. Això ha portat els demòcrates a criticar els republicans, que acusen de no haver-se desmarcat amb claredat dels promotors d'aquesta teoria conspirativa. Fins i tot alguns demòcrates han suggerit que els republicans no critiquen l'actitud dels *birthers* per por de perdre suport electoral entre les seves bases.

Lluny d'apagar-se, durant les darreres setmanes la polèmica suscitada pels dubtes sobre el veritable lloc de naixença del president Barack Obama s'ha convertit en un dels principals canals per obtenir fons a través del telemarquèting. Un dels beneficiats, en aquest sentit, és el polèmic Alan Keyes, perquè la seva llista de màrqueting per a recollir signatures a favor dels *birthers* ha esdevingut una de les més populars.

Xevi Camprubí